

PAPER DETAILS

TITLE: OKUL ÖNCESİ EGİTİMDE OYUNUN ÖĞRETMEN GÖRÜSLERİNE GÖRE
DEĞERLENDİRİLMESİ

AUTHORS: Mücahit DİLEKMEN,Narin BOZAN

PAGES: 43-56

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/609297>

Araştırma Makalesi

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE OYUNUN ÖĞRETMEN
GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ¹**

**EVALUATION OF STUDENT GAMES ACCORDING TO TEACHERS'
OPINION IN PRE-SCHOOL EDUCATION**

Mücahit DİLEKMEN

Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Erzurum, Türkiye

E-posta: dilekmen@atauni.edu.tr ORCID ID: 0000-0002-3542-6189

Narin BOZAN TÜZÜN

MEB, Zübeyde Hanım Anaokulu, Diyarbakır, Türkiye

E-posta: narinbozan@gmail.com ORCID ID: 0000-0002-1950-4570

Başvuru Tarihi: 24.11.2017

Yayına Kabul Tarihi: 19.12.2018

Özet

Bireye olumlu davranışlar kazandırmada okul öncesi eğitimin önemi büyüktür. Oyun, okul öncesi süreçte istenilen davranışların ve bilgilerin kazandırılmasında en önemli eğitim araçlarından biridir. Oyun; çocuğun bilgi, beceri, duyguları ile hayal gücünün geliştirilmesini sağlar. Oyun ile çocuğun sosyal, bilişsel, duygusal, dil ve psikomotor gibi gelişim alanlarına önemli katkı sağlanır. Bu çalışmada, okul öncesi öğretmenlerin oyunun eğitim ve öğretimdeki rolüne ilişkin görüşleri arasında cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, mesleki kıdem, çalışılan yaş grubu, kadro durumu, sınıf mevcudu ve yardımcı personelin olup olmaması değişkenlerine göre anlamlı farklılaşma olup olmadığını incelenmiştir. Araştırma, 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Diyarbakır merkezdeki 30 okulda görevli 175 anasınıfı öğretmeni üzerinde gerçekleştirilmiştir. Sonuçta okul öncesi eğitimde oyunun kullanılmasında; öğretmenlerin yaş ve mesleki kıdem değişkenlerinde anlamlı farklılaşma görülmüştür. Cinsiyet, öğrenim durumu, çalışılan yaş grubu, görev yapılan okul türü, kadro durumu ve sınıf mevcudu değişkenlerine göre ise önemli farklılaşma görülmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Eğitim, Gelişim, Oyun, Okul Öncesi

Abstract

Preschool education has great importance for an individual. Since it helps to gain positive behaviors. Game is an important tool in pre-school period for gaining the desired behaviors and knowledge. It helps the child to improve knowledge, skills, emotions and imagination. It serves as an important contributor for the child in terms of social, emotional, language related and psychomotor developmental fields. In this study we aimed to investigate whether there are significant differences in the opinions of pre-school teachers regarding the use of game in pre-school education according to gender, age, educational status, occupational seniority, number and age of the students in the classroom, staff status, and assistant staff. 175 pre-school teachers from 30 schools in Diyarbakır were included. Our results demonstrated that teacher opinions about use of game in pre-school education showed significant difference according to teachers' age and, occupational seniority. There were statistically no significant differences between the remaining parameters.

Keywords: Children, Education, Evolution, Game, Pre-School

¹ Bu makale yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

GİRİŞ

Çocukların doğuştan getirmiş olduğu yeteneklerini en üst düzeyde kullanabilmelerini sağlamak için onların zihinsel, sosyal bedensel, ve duygusal gelişimlerini pozitif yönde desteklemek, onların çeşitli deneyimlerle elde edilebilen bilgi ve beceriler kazanmalarını sağlamak ve her yönü ile geleceğe hazırlamak için okulöncesi süreçte verilen eğitimin önemi büyüktür (Kadim, 2012). Okul öncesi eğitim aileden sonra, çocuğu toplumsal yaşama hazırlamada en önemli örgün eğitim kurumlarının başında gelmektedir. Okul öncesi eğitim çocuğun öz bakım gereksinimlerini karşılayabilmesine, kendi bedenini tanımasına olanak sağlarken; bireysel yeteneklerine, ilgi, gereksinim ve gelişim seviyelerine uygun hazırlanan programlar yolu ile de uygulanan etkinliklerle; temel beceriler kazanmasında, gruba katılmasında, duygu ve düşüncelerini arkadaşlarına ifade edebilmesinde, olumlu iletişim kurmasında, gerekli alışkanlıkları kazanmasında, yardımlaşma, paylaşma işbirliği, dayanışma gibi sosyal becerileri kazanmasında ve geliştirebilmesinde önemli rol oynamaktadır (Durualp ve Aral, 2010).

Çocukları tanıma, iletişim kurma ve kendi dünyalarını paylaşmalarında çeşitli yollar bulunmaktadır. Oyun, bu yollardan en sık kullanılan ve en doğal olanıdır. Oyun, çocuğun gerçekten çok hayal ettiği ve mutlu olduğu bir dünyadır (Kadim, 2012). Oyun ile okul öncesi eğitim alan çocukların eğitim ve çok yönlü gelişimlerinde önemli rol oynar. Öğrenme ve başarılı olmak için çok önemli olan içsel güdülenme oyun ile daha kolay gerçekleşir (Erşan, 2006). Oyun çocuğun psikolojik ve fiziksel açıdan gelişimi ve eğitimi için uyku ve beslenme kadar önemli bir ihtiyaçtır. Çocuk oyunda çeşitli çeşitli beceriler sergileyerek dünyayı kendi etkileşimi ile doğru algılamaya çalışır. İleriki yıllarda görev alacağı rollere, sürdüreceği farklı çalışmalara, oyun ile hazır hale gelir (Ulutaş, 2011).

Oyunun çocuk gelişiminde önemine bakıldığında, çocuğun çeşitli yönlerinin gelişmesine yardımcı olduğu gibi, kas gelişimine katkı sağladığı, yürüme, atlama, koşma, tırmanma, kayma vb. gibi gelişiminin yanında; kesme, koparma, boyama gibi fiziksel ve devinimsel gelişimi açısından da katkı sağlamaktadır. Oyun ile çocuğun sevgi, mutluluk, üzüntü, korku, acı vb. pek çok duygusal tepkisini de ifade edebildiği, insanlarla sağlıklı iletişim kurma, işbirliği yapabilme, insanlara kendine ve diğer insanlara karşı sorumluluk duygusu kazanma ve saygı gösterme gibi sosyal özellikleri de kazanabildiği söylenebilir. Oyun dil ve zihin gelişimi açısından; çocukların problem çözme, karar verme, seçim yapma, mantık yürütebilme, cisimleri tasnif edebilme, analiz yapabilme, sınıflama, sıralama vb. gibi çocuğun hayal gücünü artırma gibi zihinsel süreçleri hızlandırdığı görülmektedir. Oyun ile çocuğun öğrendiklerini dile aktarmasını sağlar, uzun cümleler kurarak sözcüklerle ifade etme becerisi kazanır. Kısacası oyun; çocuğun bir bütün olarak gelişimini destekleyerek, sağlıklı gelişiminde önemli role sahiptir (Egemen, Yılmaz ve Akil, 2004; akt. Cinel, 2006; Koçyiğit, Tuğluk ve Kök, 2007).

Oyun ile çocuğun duygu ve düşüncelerini açığa vurmasını sağlayarak kendini daha gerçekçi anlayarak ortaya koymasına imkan sağladığı gibi; zihinsel, duygusal, fiziksel ve sosyal gelişimine olumlu katkı sağlamaktadır (Karaömerlioğlu, 2010). Tanrıverdi'ye (2012) göre küçük yaşta edinilen tutum ve davranışların birçoğu gelecekte bireyin kişiliğini, tutum ve alışkanlıklarını, inanç ve değer yargılarını biçimlendirir. Oyun, belli bir amaca yönelik olan ya da olmayan, kurallı veya kuralsız oynanan, ancak her durumda çocuğun isteyerek yer aldığı; bilişsel, duyuşsal, fiziksel, dilsel ve sosyal gelişimin temeli olan ve çocuk için en etkin öğrenme sürecidir (Kaya ve Elgün, 2015).

Çetin'e (2013) göre sınıf öğretmenlerinin oyunu bir araç olarak kullanarak çocuklardaki olumsuz davranışları düzeltebileceklerini belirtmiştir.

Okul öncesinde öğretmenler ve ailede ebeveynler oyunu kullanarak, çocuğun gelişim alanlarına önemli katkı sağlayabilirler (Erbay ve Saltalı, 2012). Gelişimin ilk yıllarında edinilen davranışların önemli bir bölümü sonraki yıllarda bireyin kişilik yapısını etkilediği gibi, inanç tutum, alışkanlık ve değer yargılarını şekillendirdiği gözlenmiştir (Aral, Kandır ve Can Yaşar 2001; Tanrıverdi, 2012).

Oyunun, çocukta zihinsel gelişiminin bir aynası olduğu; aynı zamanda bedensel ve duygusal gelişimde de önemli rol oynadığı belirtilmiştir. (Johnson, Christie & Yawkey, 1999; Nicolopoulou, 2004; Poyraz, 1999; Sevinç, 2004; Singer & Singer, 1990; Vygotsky, 1976).

Bireyin ileriki yaşam dönemlerinde dahi kişilik oluşumuna yön verebilecek önemi olan çocuk oyunları üzerine Türkiye'de ve dünyada çalışmalar olmasına karşın okul öncesinde bu çalışmada ele alınan değişkenler açısından araştırmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada sonucunda elde edilen bulgular, okul öncesinde görevli öğretmenlere ve ailelerin bilinçlenmesine önemli katkılar sağlayabilecektir.

Bu çalışmanın amacı okul öncesinde görevli öğretmenlerin okul öncesi eğitimde oyun ile ilgili görüşleri arasında çeşitli değişkenler açısından farklılaşma olup olmadığını saptamaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemler cevaplandırılmıştır.

Alt Problemler:

Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesinde oyunun kullanımına ilişkin görüşleri arasında; Cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, çalışılan yaş grubu, kadro durumu, sınıf mevcudu, öğrenim durumu ve okulda yardımcı personel olup olmama değişkenlerini göre anlamlı fark var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Çalışma, betimsel tarama türündedir. Betimsel tarama modeli var olan bir durumu var olduğu şekli ile tanımlamayı sınıflamayı ve diğer davranışlar ile olan ilişkisini ortaya koymayı amaçlayan araştırmacılar için uygun bir modeldir (Karasar, 2006).

Örneklem Grubu

Araştırma grubunu 2013-2014 eğitim öğretim yılında, Diyarbakır merkezinde görevli ana sınıflarında görev yapmakta olan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırma grubu uygun örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Belirlenen grup toplam 175 anasınıflı öğretmeninden oluşur. Örnekleme ilişkin bulgular Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1.
Örneklem Grubunun Özellikleri

		Frekans(N:175)	Yüzde(%)
Cinsiyet	Bayan	165	94.29
	Erkek	10	5.71
Yaş	20-30 Yaş ve altı	84	48.00
	31-40	70	40.00
	40 yaş ve üzeri	21	12.00
Öğrenim Durumu	Ön lisans	11	6.29
	Lisans	158	90.29
	Yüksek lisans	4	2.29
	Açık öğretim	2	1.13
Kıdem Yılınız	5 yıl ve daha az	80	45.71
	6-10	60	34.29
	11-15	15	8.57
	16-20	7	4.00
	21 yıl ve üzeri	13	7.43
Çalıştığınız yaş gurubu	3-4 yaş (36-48 Ay)	19	10.86
	4-5 yaş (49-60 Ay)	68	38.86
	5-5,5 yaş (60-66 Ay)	88	50.28
Görev yaptığınız okul türü	Anaokulu	86	49.14
	İlköğretim Bünyesinde Anasınıfı	89	50.86
Kadro Durumunuz	Kadrolu Öğretmen	154	88.00
	Ücretli öğretmen	21	12.00
Sınıf mevcudunuz	10-15	26	14.86
	16-20	44	25.14
	21-25	57	32.57
	30 yaş ve üzeri	48	27.43
Yardımcı personel	Evet	154	88.00
	Hayır	21	12.00

Tablo 1 de örneklem grubuna ait demografik özellikler rakamsal olarak ayrıntılı bir şekilde görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Oyun Etkinliklerine İlişkin Görüşlerini Belirleme Ölçeği

Bu çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin eğitimde oyunun kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemek için ölçek geliştirilmiştir. Bu süreçte öncelikle literatür okunmuş, alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda 29 maddelik havuz oluşturulmuş ve oluşturulan form alan uzmanları tarafından gözden geçirilmiştir. Form 175 okul öncesi öğretmenine uygulanarak ve madde ve faktör analizleri yapılmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik analizleri ile elde edilen veriler ölçeğin 14 madde ve üç alt boyutlu yapıya sahip olduğunu göstermiştir. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen % 41,33 varyans değerinin ölçeğin faktör yapısını belirlemede yeterli olduğu görülmüştür. Kline'e (2011) göre ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarında açıklanan varyans oranının en az % 40 olması gerekir. Daha sonra madde geçerliliği düzeltilmiş madde-toplam ilişkisine bakılarak yapılmıştır. Değerlerin .42 ile .55 arasında olduğu görülmüştür. Madde toplam ilişki değerinin yorumunda değeri .30 ve üzeri maddelerin ölçülmek istenen özelliği ayırt etmek için yeterli kabul edildiği ve ölçek toplamı ile uyumlu olduğuna (Büyüköztürk, 2011; Erkuş, 2011; Field, 2007) bakılarak, ölçekteki maddelerinin tamamının ölçek

toplam puanı ile orta ya da yüksek düzeyde ilişkili olduğu ve madde geçerliliğinin olduğu gözlenmiştir. Ölçeğin güvenilirliğini saptamak için iç tutarlık ve iki yarı güvenilirliği uygulanmıştır. Ölçme aracının güvenilirliği ile ilgili sonuçlar Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Oyun Etkinliklerine İlişkin Görüşlerini Belirleme Ölçeğinin İç Tutarlık ve İki Yarı Güvenirlik Güvenirlik Katsayıları

Boyutlar	İç Tutarlık	İki Yarı Güvenirlik
Fakt. 1	.83	.82
Fakt. 2	.81	.80
Fakt. 3	.84	.83
Ölçek toplamı	.83	.81

Tablo 2’de Okul öncesinde öğretmenlerin oyun ile ilgili görüşlerini belirleme ölçeği için güvenilirlik katsayılarının kabul edilebilir olduğu gözlenmiştir (McMillan & Schumacher, 2010).

İşlem ve Veri Analizi

Örneklem kapsamındaki 175 öğretmenin eğitimde oyunun uygulanması konusundaki görüşlerini belirlemek için hazırlanan ölçek ve kişisel bilgi formu araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Uygulamada araştırmacı kendisini tanıtmış ve amaç konusunda bilgi vermiştir. Ölçeğin uygulanması büyük bir titizlik içerisinde gerçekleştirilmiştir.

Veri analizinde önce elde edilen veriler için normallik analizi yapılmış ve veri herhangi bir uç değere rastlanmamıştır. Veri analizinde ise bağımsız gruplar için t testi ve tek faktörlü varyans analizi-ANOVA yapılmıştır. Normallik ve homojenlik kriterlerine uygun olmayan değişkenlerin analizinde ise Mann Whitney U testi kullanılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Okul öncesinde öğretmenlerin oyunun kullanımı ile ilgili görüşleri arasında cinsiyete göre anlamlı farklılığı belirlemek için kullanılan Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3.

Cinsiyete göre Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular

Boyut	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Oyunun öğrenmeye etkisi	Kadın	165	87.44	14428.00	733.00	.55
	Erkek	10	97.20	972.00		
Oyunun gelişime etkisi	Kadın	165	87.38	14418.50	723.500	.17
	Erkek	10	98.15	981.50		
Oyunun uygulamaya etkisi	Kadın	165	86.67	14300.00	605.00	.15
	Erkek	10	110.00	1100.00		

Tabloda görüldüğü gibi öğretmenlerinin okul öncesinde oyun etkinliklerine ilişkin görüşleri arasında cinsiyetlerine değişkenine göre anlamlı farklılaşma gözlenmemiştir. Bu sonuç okul öncesinde oyunun önemi konusunda cinsiyet farklılaştırıcı bir etkiye sahip olmadığını göstermiştir.

Okul öncesinde öğretmenlerin eğitimde oyunun kullanımına ilişkin görüşleri arasında yaş değişkeni açısından anlamlı farklılık olup olmadığını saptamak için tek faktörlü varyans analizi-ANOVA uygulanarak bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Göre Oyunun Kullanımına İlişkin Bulgular

Boyut	Yaş	N	X	Ss	F	p
Oyunun öğrenmeye etkisi	20-30	84	10.14	2.00086	3.095	.02*
	31-40	70	9.91	2.17		
	41 üzeri	21	11.00	2.49		
Oyunun gelişime etkisi	20-30	84	3.08	.318	3.718	.03*
	31-40	70	3.16	.58		
	41 üzeri	21	4.25	.51		
Oyunun uygulamaya etkisi	20-30	84	7.05	1.65	.240	.78
	31-40	70	6.87	1.62		
	41 üzeri	21	6.90	1.48		

Oyunun öğrenmeye etkisi alt boyutunda ($F_{172}=3.095$, $p<.05$) 20-30 ve 41 ve üzeri yaşa sahip öğretmenler lehine anlamlı farklılaşma görülmüştür. Oyunun gelişime etkisi konusunda ($F_{172}=3.178$, $p<.05$) yaş değişkenine göre 41 yaş üstü öğretmenler aleyhine anlamlı farklılaşma görülmüştür. Oyunun uygulamaya etkisi konusunda ise yaş değişkenine göre okul öncesi öğretmenleri arasında anlamlı farklılaşma bulunmamıştır ($F_{172}=.240$, $p>.05$).

Okul öncesinde öğretmenlerin oyunun kullanımına ilişkin görüşleri arasında öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık olup olmadığına ilişkin Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5.

Öğretmenlerin Öğrenim Durumuna Göre Oyunun kullanımına İlişkin Bulgular

Boyut	Öğrenim	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Oyunun öğrenmeye etkisi	Önlisans	11	93.05	1023.50	780.50	.56
	Lisans	158	84.44	13341.50		
Oyunun gelişime etkisi	Önlisans	11	77.50	852.50	786.50	.28
	Lisans	158	85.52	13512.50		
Oyunun uygulamaya etkisi	Önlisans	11	100.14	1101.50	702.50	.28
	Lisans	158	83.95	13263.50		

Tablo 5 incelendiğinde okul öncesi eğitimde görevli öğretmenlerin öğrenim durumlarına göre oyunun öğrenmeye, yaş ve uygulamaya ilişkin etkinlikleri konusunda görüşleri arasında anlamlı bir farklılaşma gözlenmemiştir. Bu durum okul öncesinde oyun konusunda öğrenim durumunun farklılaştırıcı bir etkisinin olmadığını göstermektedir.

Öğretmenlerinin okul öncesi eğitimde oyunun kullanımına ilişkin görüşleri arasında mesleki kıdem değişkenine açısından anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için kullanılan tek faktörlü varyans analizi-ANOVA sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.

Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Oyunun kullanımına İlişkin Bulgular

Boyut	Kıdem (Yıl)	N	X	Ss	F	p
Oyunun öğrenmeye etkisi	1-5 yıl	78	11.52	2.13	2.150	.03*
	6-10	59	9.90	2.098		
	11-15	18	9.56	2.09		
	16-20	7	8.86	1.68		
	21 üzeri	13	10.62	2.40		
Oyunun gelişime etkisi	1-5	78	3.14	.50	.741	.56
	6-10	59	3.07	.25		
	11-15	18	3.22	.73		
	16-20	7	3.00	.00		
	21 üzeri	13	3.24	.59914		
Oyunun uygulamaya etkisi	1-5	78	7.12	1.64	.511	.72
	6-10	59	6.90	1.71		
	11-15	18	6.61	1.20		
	16-20	7	6.57	1.40		
	21 üzeri	13	7.00	1.73		

Tablo 6’da görüldüğü gibi okul öncesinde öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre anlamlı farklılaşma ($F_{172}=2.150$, $p<.05$) görülmüştür. Bu farkın mesleki kıdemi 1-5 yıl olanların ve 21 yıl ve üzeri olanların lehinedir. Bu sonuç, okul öncesinde mesleki kıdem değişkeninin oyunun öğrenmeye etkisi konusunda anlamlı düzeyde farklılaştırıcı etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Öğretmenlerin oyunun gelişime etkisi konusunda ($F_{172}=.741$, $p>.05$) ve uygulamaya etkisi alt boyutunda ($F_{172}=.511$, $p>.05$) mesleki kıdemleri açısından anlamlı farklılaşma görülmemiştir.

Öğretmenlerin Okul öncesinde eğitimde oyunun kullanımına ilişkin görüşleri arasında çalışılan yaş grubu değişkenine göre anlamlı farklılık olup olmadığına ilişkin tek faktörlü varyans analizi-ANOVA Sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7.

Öğretmenlerin Çalışılan Yaş Grubu Değişkenine göre Oyunun Kullanımına İlişkin Bulgular

Boyut	Yaş grubu	N	X	Ss	F	p
Oyunun öğrenmeye etkisi	3-4	18	9.67	1.88	.516	.59
	4-5	69	10.20	2.17		
	5-5,5	88	10.22	2.18		
Oyunun gelişime etkisi	3-4	18	3.06	.236	.264	.76
	4-5	69	3.14	.493		
	5-5,5	88	3.13	.47		
Oyunun uygulamaya etkisi	3-4	18	7.17	1.42	1.085	.34
	4-5	69	6.74	1.58		
	5-5,5	88	7.09	1.67		

Okul öncesinde çalışılan yaş grubuna göre öğretmenlerin oyunun kullanımına göre oyunun öğrenmeye, gelişime ve uygulamaya etkisi alt boyutlarında anlamlı düzeyde farklılaştırıcı olmadığı görülmüştür. Sonuç oyunun öğrenmeye etkisi alt boyutunda ($F_{172}=.516$, $p>.05$), gelişime etkisi alt boyutunda ($F_{172}=.264$, $p>.05$) ve uygulamaya etkisi ($F_{172}= 1.085$, $p>.05$) şeklindedir.

Öğretmenlerin okul öncesi eğitimde oyunun kullanımına ilişkin görüşleri arasında görev yaptıkları okul türü açısından anlamlı farklılık olup olmadığına t testi ile bakılarak sonuçlar Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.

Öğretmenlerin Görev Yapılan Okul Türü Değişkenine göre Oyunun Kullanımına İlişkin Bulgular

Boyut	Okul Türü	N	X	Ss	t	p
Oyunun öğrenmeye etkisi	Anaokulu	87	9.9885	2.07697	1.017	.311
	İlkokul	88	10.3182	2.21045		
Oyunun gelişime etkisi	Anaokulu	87	3.0690	.29700	1.621	.107
	İlkokul	88	3.1818	.57825		
Oyunun uygulamaya etkisi	Anaokulu	87	6.7586	1.56981	1.650	.101
	İlkokul	88	7.1591	1.63922		

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre eğitimde oyun öğrenmeye, gelişime ve uygulama etkisine ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark görülmemiştir. Bu durum okul öncesinde görevli öğretmenlerin oyun etkinliklerine ilişkin görüşlerinin görev yapılan okul türüne açısından farklılaşmadığını göstermektedir.

Öğretmenlerin Okul öncesi eğitimde oyunun kullanımına ilişkin görüşleri arasında kadro durumu değişkenine göre anlamlı farklılaşıp farklılaşmadığını olmadığını saptamak için Mann Whitney U testi yapılmış ve sonuç Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9.

Öğretmenlerin Kadro Durumu Değişkenine göre Oyunun Kullanımına İlişkin Bulgular

Boyut	Kadro	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Oyunun öğrenmeye etkisi	Kadrolu	154	97.19	19427.00	6492.00	.02*
	Ücretli	21	83.95	1373.00		
Oyunun gelişime etkisi	Kadrolu	154	89.02	17709.50	1459.50	.28
	Ücretli	21	80.50	1290.50		
Oyunun uygulamaya etkisi	Kadrolu	154	97.58	19487.00	7552.00	.03*
	Ücretli	21	81.10	1113.00		

Öğretmenlerin Okul öncesi eğitimde kadro durumuna göre oyun etkinliklerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığını belirlemek için yapılan Mann Whitney U testi sonunda aradaki farkın oyunun öğrenmeye etkisi alt boyutunda ($U=6492.00$, $p<.05$) ve oyunun uygulamaya etkisi alt boyutunda ($U= 7552.00$, $p<.05$) değerler bulunmuştur. Bu durumda kadro durumu değişkenine göre anlamlı fark görülmüştür. Bu fark oyunun öğrenmeye etkisi ve uygulamaya etkisi alt boyutlarında olup, bu fark kadrolu öğretmenler lehinedir. Oyunun gelişime etkisi boyutunda kadro durumu değişkenine göre anlamlı fark görülmemiştir ($U= 1459.50$, $p>.05$).

Öğretmenlerin okul öncesi eğitimde oyunun kullanımına ilişkin görüşleri arasında sınıf mevcudu değişkenine göre önemli farklılık olup olmadığını saptamak için tek faktörlü varyans analizi-ANOVA uygulanmış ve sonuçlar Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10.

Öğretmenlerin Sınıf Mevcudu Değişkenine göre Oyunun Kullanımına İlişkin Bulgular

Boyut	Sınıf Mevcudu	N	X	Ss	F	p
Oyunun öğrenmeye etkisi	10-15	25	10.2000	1.95789	1.891	.133
	16-20	45	10.7778	2.45772		
	21-25	57	9.89	2.14		
	30 üzeri	48	9.85	1.84		
Oyunun öğrenmeye etkisi	10-15	25	3.12	.44	2.540	.058
	16-20	45	3.11	.32		
	21-25	57	3.25	.69		
	30 üzeri	48	3.00	.00		
Oyunun öğrenmeye etkisi	10-15	25	7.64	1.80	2.531	.059
	16-20	45	6.87	1.46		
	21-25	57	7.05	1.57		
	30 üzeri	48	6.58	1.62		

Öğretmenlerin sınıf mevcuduna göre okul öncesi eğitimde oyun etkinliklerine ilişkin görüşleri arasında oyunun öğrenmeye etkisi alt boyutunda ($F_{171} = 1.891, p > .05$), gelişime etkisi alt boyutunda ($F_{171} = 2.540, p > .05$), ve uygulamaya etkisi alt boyutunda ($F_{171} = 2.531, p > .05$) şeklinde sonuç elde edilmiştir. Bu sonuç her üç alt boyutta da sınıf mevcudunun farklılaştırıcı bir etki oluşturmadığını göstermiştir.

Öğretmenlerin Okul öncesinde eğitimde oyunun kullanımına ilişkin görüşleri arasında yardımcı personelin olup olmaması değişkenine göre anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak için bağımsız örneklemeler için t testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11.

Öğretmenlerin Yardımcı Personel Değişkenine göre Oyunun Kullanımına İlişkin Bulgular

Boyut	Yard.Personel	N	X	Ss	t	p
Oyunun öğrenmeye etkisi	Var	154	10.07	2.09	1.387	.167
	Yok	21	10.76	2.47		
Oyunun gelişime etkisi	Var	154	3.14	.49	1.331	.185
	Yok	21	3.00	.00		
Oyunun uygulamaya etkisi	Var	154	8.02	1.58	2.650	.031*
	Yok	21	6.52	1.81		

Öğretmenlerin Okul öncesinde eğitimde oyun etkinliklerinin kullanımına ilişkin görüşleri arasında yardımcı personel değişkenine anlamlı farklılaşma sadece oyunun uygulamaya etkisi alt boyutunda görülmüş ve fark yardımcı personel lehinedir ($t_{173} = 2.650, p < .05$). Oyunun öğrenmeye etkisi alt boyutunda ($t_{173} = 1.387, p > .05$) ve oyunun gelişime etkisi alt boyutunda ($t_{173} = 1.331, p > .05$) anlamlı fark görülmemiştir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmada bulgularına göre cinsiyet değişkenine göre okul öncesinde görevli öğretmenlerin oyun etkinliklerine ilişkin görüşleri önemli düzeyde farklılaşmamıştır. Bu sonuç, bayan ve erkek öğretmenlerin okul öncesinde oyun konusunda görüşlerinin farklı olmadığını göstermiştir. Bu durum hizmet öncesi aynı eğitimi almış olma ile açıklanabilir.

Yaş değişkenine göre yaşları 41 yaş ve üzerinde olan okul öncesi öğretmenlerinin oyunun öğrenmeye etkisi ile ilgili düşüncelerinin yaşları 21-30 ve 31-40 arası olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Oyunun uygulama alt boyutunda ki görüşlerinde ise yaş değişkenine göre anlamlı fark bulunamamıştır. Bu sonuç, yaşın öğretmenlerin tecrübelerini artırdığı, bunun sonucunda oyunun öğrenme ile ilişkisi konusunda farkındalıklarının arttığı şeklinde yorumlanabilir. Howard ve McInnes (2013) yaptıkları çalışmada çocukların oyunla olan etkinliklerinde diğer etkinliklere oranla güdülenmelerinin daha yüksek olduğunu, başarılarının arttığını ve daha çok mutlu olduklarını gözlemiştir. Konuya bu bağlamda bakıldığında yaşın öğretmenlerde tecrübeyi artırdığı; tecrübe ile ilişkili olarak öğretmenlerin oyununun öğrenme ile ilişkisi konusunda farkındalıklarının arttığı; bu nedenle 41 yaş ve üzeri öğretmenler lehine anlamlı fark çıktığı şeklinde yorumlanabilir. Bu sonuç bize yaşla birlikte öğretmenlerde tecrübenin de arttığı, bu nedenle belli bir yaşa ulaşmış ve tecrübe kazanmış öğretmenlerin yaşı küçük dolayısı ile daha az tecrübeye sahip öğretmenlere göre öğrenme ortamında çocukların dikkatlerini toplama, sürdürme ve motive olmada ve öğretim tekniklerini kullanmada genç öğretmenlere göre daha başarılı olabileceklerini düşündürmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenim durumlarının oyun etkinliklerine ilişkin görüşlerini anlamlı farklılaştırmadığı görülmüştür. Ön lisans ve lisans eğitimlerinde 0-6 yaş döneminde öğretmenlere oyunun çocukların gelişim ve öğrenimi konusuna yeterince yer verildiğinden öğretmenlerin hepsinin bu konuda bilinçli oldukları şeklinde düşünülebilir. Ayrıca okul öncesi öğretmenlerinin hangi düzeyde eğitim alırsa alsınlar; okul öncesinde oyunla ilgili verilen bilgilerin içerik olarak benzer olmasından da kaynaklanabilir.

Mesleki kıdeme göre oyunun öğrenmeye etkisi alt boyutunda mesleki kıdemi 1-5 yıl olanların ve 21 yıl ve üzeri olanların lehine önemli fark görülmüştür. Bu durum, öğretmenlerin mesleklerinin ilk yıllarında enerjik olmaları, idealist olmaları dolayısı ile öğrenme ortamını verimli kılmak için oyunu araç olarak kullandıkları ile açıklanabilir. Kıdemin artmasıyla da oyunun fonksiyonelliğini daha çok test ettikleri ve yararını daha çok anladıkları için öğrenme ortamında kullandıkları şeklinde düşünülebilir. Howard ve McInnes (2013) yaptıkları çalışmada da mesleki tecrübe arttıkça öğretmenlerin çocukların öğrenmelerinde oyunun daha etkili olduğunu gözlemlemişlerdir. Bu da tecrübeli öğretmenlerin oyunun öğrenmedeki işlevselliğine olan inançlarından dolayı daha başarılı olabileceklerini düşündürmektedir. Ayrıca Prosen ve Vitulic (2018) yaptıkları çalışmada okul öncesinde oyununun çocukların sevinçlerini artırdığı ve öfke duygularının azalmasını sağladığını gözlemlemişlerdir. Konuya bu bağlamda bakınca mesleğinin ilk yıllarında olan öğretmenler ile 21 yıl üzeri olan öğretmenlerin sınıflarında daha çok sevinç yaşatabilecekleri ve çocukların saldırganlıklarının daha düşük olabileceği söylenebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinde Çalışılan yaş grubuna göre oyun etkinliklerine ilişkin görüşlerinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin oyunun her yaş için fonksiyonelliğe sahip olduğu şeklinde inanca sahip olmaları ile açıklanabilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin görev yapılan okul türü değişkenine göre görüşlerini anlamlı düzeyde farklılaştırıcı bir faktör olmadığı bulunmuştur. Anlamlı bir farkın olmamasını ana kulu ve ilkokulda okul öncesine ilişkin işleyişin aynı olması ile açıklanabilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin kadro durumu değişkenine oyunun öğrenme ve uygulamaya ait alt boyutlarında kadrolu öğretmenlerin lehine önemli fark görülmüşken,

oyunun gelişime ilişkin alt boyutunda kadro durumuna göre öğretmenler arasında önemli fark görülmemiştir. Bu sonuçlar, kadrolu öğretmenlerin özlük hakları ve aldıkları ücret, diğer öğretmenlere göre daha iyi olduğundan; ücretli öğretmenlerin görev yapmaya isteksiz olabilecekleri, çalışma koşullarının kendilerini memnuniyetsizliğe iteceği ve bu nedenle motivasyonlarının düşmüş olabileceği şeklinde düşünülebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinde sınıf mevcudu değişkeninin oyun etkinliklerine ilişkin görüşlerini anlamlı düzeyde farklılaştırıcı etkiye sahip olmadığı görülmüştür. Bu durum, öğretmenlerin inandığını uygulamada sınıf mevcudunun farklılaştırıcı bir etkiye sahip olmadığını düşündürmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerde yardımcı personel olup olmama durumunun oyunun uygulamaya ilişkin alt boyutunda gruplar arasında yardımcı personeli olanların lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Gelişim ve uygulama alt boyutlarında ise yardımcı personel bulunup bulunmaması önemli bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür. Buna karşın oyunun öğrenmeye ve gelişime etkisi alt boyutunda anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Bu sonuç, okul öncesinde uygulamalı çalışmalarda yardımcı personel bulundurulmasının uygulamalardaki verimi artırabileceğini göstermektedir.

ÖNERİLER

1. Oyunun okul öncesi önemi konusunda öğretmenler hizmet içi eğitimden geçirilmelidir.
2. Araştırma daha geniş örneklem gruplarında yapılabilir.
3. Bulgular dikkate alındığında öğretmenlerin mesleki kıdemlerinin ilk yıllarında ve mesleki kıdemlerinin arttığı ileriki yıllarda oyunun öğrenmeye, motivasyona etkisi, saldırganlığı azaltmaya etkisi dikkate alınarak öğretmenlere oyunun okul öncesinde kullanımı ile ilgili hizmet içi eğitim verilmelidir.
4. Okul öncesi eğitim ortamında yardımcı personel bulundurulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aral, N., Kandır, A. ve Can Yaşar, M. (2001). *Okul öncesi eğitim II*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cinel, N. (2006). *Farklı sosyo ekonomik düzeydeki 3-6 yaş çocuğu olan anne babaların oyuncak ve oyun materyalleri hakkındaki görüşlerinin ve bu yaş grubu çocukların sahip oldukları oyuncak ve oyun materyallerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çetin, B. (2013). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 255-269.
- Durualp, E. ve Aral, N. (2010). Altı yaşındaki çocukların sosyal becerilerine oyun temelli sosyal beceri eğitiminin etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 160-172.
- Egemen, A., Yılmaz, Ö. ve Akil, İ. (2004). Oyun, oyuncak ve çocuk. *Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 5(2), 39-42.

- Erbay, F. ve Saltalı, N. (2012). Altı yaş çocuklarının günlük yaşantılarında oyunun yeri ve annelerin oyun algısı. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 249-264.
- Erkuş, A. (2011). *Davranış bilimleri için bilimsel araştırma süreci*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Erşan, Ş. (2006). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 6 yaş grubundaki çocukların oyun ve çalışma(iş) ile ilgili algılarının incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Field, E.M. (2007). *Bully blocking six secrets to help children deal with teasing and bullying*. London: Jessica Kingsley Publishers.
- Howard, J., & McInnes, K. (2013). The impact of children's perception of an activity as play rather than not play on emotional well-being. *Child: care, health and development*, 39(5), 737-742.
- Johnson, J.E., Christie J.F., & Yawkey, T.D. (1999). *Play and early childhood development* (2nd ed.). NY: Longman.
- Kadim, M. (2012). *Okul öncesi öğretmenlerinin oyun öğretimine yönelik öz-yeterliliklerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Karaömerlioğlu, L. (2010). *Okul öncesi eğitimde doğaçlama*. Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Üniversitesi, Adana.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaya, S. ve Elgün, A. (2015). Eğitsel oyunlar ile desteklenmiş fen öğretiminin ilkökul öğrencilerinin akademik başarısına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(1), 329-342.
- Kline, R.B. (2011). *An easy guide to factor analysis*. New York: The Guilford Press.
- Koçyiğit, S., Tuğluk, M.N. ve Kök, M. (2007). Çocuğun gelişim sürecinde eğitsel bir etkinlik olarak oyun/Play as educational activity in the child's development process. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (16), 324-342.
- McMillan, J. H., & Schumacher, S. (2010). *Research in Education: Evidence-Based Inquiry*. MyEducationLab Series. Pearson.
- Nicolopoulou, A. (2004). Oyun, bilişsel gelişim ve toplumsal dünya: Piaget, Vygotsky ve sonrası. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 137-169.
- Poyraz, H. (1999). *Okul öncesi dönemde oyun ve oyuncak*. Ankara: Anı.
- Prosen, S., & Vitulic, H.S. (2018). Children's emotional expression in the preschool context. *Early Child Development and Care*, 188(12) 1673-1681.
- Sevinç, M. (2004). *Erken çocukluk gelişimi ve eğitiminde oyun*. İstanbul:Morpa
- Singer, J.L. & Singer, D. (1990). *The house of make-believe: Children's play and the developing imagination*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Tanrıverdi, Ö. (2012). *Yaratıcı drama ile verilen eğitimin okul öncesi öğrencilerin çevre farkındalığına etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Ulutaş, A. (2011). Okul öncesi dönemde drama ve oyunun önemi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(6), 233-242.
- Vygotsky, L.S. (1976). *Play and its role in the mental of the child*. In J.S.

Extended Abstract

Introduction: Game performs the function in the child development from many aspects by helping children reflect on their own feelings and ideas through expression and so come to themselves besides contributing to physical, social, and cognitive development of children through the organization of sophisticated setting rich of stimulus. According to Erbay and Saltalı (2012), a child's all areas of development can be significantly involved via the effective use of games by members of family and teachers in pre-school institutions, for game would hit the spot. Aral and Ark (2001) and Tanrıverdi (2012) point out that some of the behaviors acquired during early childhood are mostly predictive for the personality during adulthood in terms of attitude, habits, belief, and value judgment. This study investigates whether the opinions of pre-school teachers who use games during pre-school education vary significantly to the attributes of gender, age, educational background, professional seniority, the age group teachers' work with, staffing pattern, classroom size, and the availability of auxiliary staff. Results show that the use of games in pre-school education has a significant effect on the physical, psychomotor, socioemotional, linguistic, and cognitive development of children; and the orientation of games to the age group of children regarding attention and needs besides preschool education is essential.

Methodology: The participants of this descriptive study was teachers working in 30 schools in Diyarbakır between 2013-2014 school year. The sample of the study, 175 nursery class teachers, was chosen through convenience sampling. Descriptive survey design was used in the study. To the aim of the study, a scale was developed to identify the opinions of teachers on the use of games in pre-school education. The scale developed and the demographic information form were administered to the teachers sampled. For the analysis of data, independent samples t-test and one-way variance analysis-ANOVA were used through IBMSPSS 21.00 package program. For those variables, which did not satisfy the criteria of normality and homogeneity, Mann Whitney U test was used.

Results: The results show that the opinions of teachers on the use of game in pre-school education did not significantly differ to gender factor, which suggests that both male and female teachers share same opinions about the use of games in education. As for age factor, it was found the scores for the opinions of teachers above 41 years old about the relation between learning and game was significantly higher than those for the opinions of 21-30 years old and 31-40 years old teachers; on the other hand, there was no significant difference in the scores regarding practice, the sub-dimension of game. In terms of educational background, the scores for educational background of pre-school teachers did not show significant difference regarding their opinions on game activities. It was also seen that there was a significance difference in the scores of directive role of game in learning, the other sub dimension, while there was found no significant difference with respect to the sub-dimensions of game related to development and implementation. The other factors, the age group teachers work with, and the type of school teachers work in did not show significant difference in the scores for opinions of pre-school teachers on game activities. To the staffing pattern variable, the scores regarding learning and practice sub-dimensions shew positive difference on behalf of staffed teachers whereas there was no significant difference among staffed and unstaffed teachers regarding development sub-dimension of game. With respect to classroom size, it was not found as a significant factor effecting the opinions of pre-school teachers on game activities. With regard to auxiliary staff variable, there was a significant difference among teachers who had auxiliary staff and those who did not on behalf of teachers having auxiliary staff; on the

other hand, there was no significant difference for the effect of game on learning development.

Suggestions: These results suggest that the significant difference among age groups regarding the effect of game on learning can be searched in detail. The significant difference found between teachers who were more experienced and the one who were less indicates that more professional teachers may share their experiences with novice teachers on the effect of game on learning. Besides, it would be better to focus on employing auxiliary in each pre-school for the implementation of game activities effectively. Further studies can be conducted on taking the opinions of mothers on the use of games in pre-school education. Also, the position and importance of game in Turkey and abroad can be comparatively studied. In further studies, different data collection tools and methods might be used. Finally, this study can be replicated with teachers working abroad and the findings can be compared.